

תוכן העניינים

ז	הקדמה
ט	חלק א':
ט	תרגילי דקדוק (פועל ותחביר)
1	1. גזרת השלמים
1	אין להם אחות
2	שנה חלפה שנה באה
3	בית דין בריטי קבע: טבעונות היא אמונה מוגנת בחוק
4	2. גזרת ל"י
4	תרגיל א': סמנו את התשובה הנכונה.
6	ביפן מחפשים את יורשו של הסודוקו
8	חיים בסרט
9	3. גזרת פ"י
9	תרגיל א': סמנו את התשובה הנכונה.
10	שוקולד מריר מוריד לחץ דם
11	עולם מצויר חדש
12	4. גזרת פ"נ
12	תרגיל א': סמנו את התשובה הנכונה.
13	יהלומים ב-70% הנחה
14	מלחמת הכוכבים
15	לפני השער הנעול
16	5. גזרת ע"ו
16	תרגיל א': סמנו את התשובה הנכונה.
17	מזרקת טרווי התייבשה
18	אדמה מתנוודדת
19	6. גזרת הכפולים
19	תרגיל א': סמנו את התשובה הנכונה.
20	המדריך לקוסמטיקה מוסרית
21	7. המין והמספר
21	רמוס ורומולוס - לא רק אגדה
22	8. ה"א היידוע
22	אפוקליפסה בעתיד
24	9. מילות תכלית
24	תרגיל א': סמנו את התשובה הנכונה.
25	כפרי הסטודנטים
26	10. מילות שלילה
26	תרגיל א': סמנו את התשובה הנכונה.
27	תנו לנשים מסגד
28	הוראות לשימוש בתרופה
29	11. מילות השוואה וניגוד
29	יותר יקר, פחות כואב
30	חינוך חינם עולה הרבה
31	12. מילות סיבה ותוצאה
31	תרגיל א': סמנו את התשובה הנכונה.
32	לעשן או לא לעשן?
33	הכול על אופניים
34	13. מילות זמן
34	הנסיך הקטן
35	אוסף גינזבורג

36	זמן שווה כסף
37	תרגיל ד': השלימו טרם/בטרם.
37	14. מילות ויתור
37	בוא אליי פרפר נחמד
38	עולות לתורה
38	"פסטיבל הסיר הירושלמי"
39	הציפור הלאומית
40	15. ביטויי הבהרה, פירוט והוספה
40	מהפכת גירושם
41	תרגיל ב': השלימו את המשפטים:
41	16. סמיכות
41	בשורה לנוסע המתמיד
42	האם הגלקסיה שלנו מלאה חיים?
43	רובוט חתול
44	17. ביטויי היקש
44	השלימו את המשפטים. השתמשו בביטויי ההיקש:
44	18. המקור הנטוי
44	תרגיל א': השלימו את הצורות החסרות:
45	תרגיל ב': השלימו את הצורות החסרות:
45	19. משפטי תנאי
45	תרגיל א': השלימו את משפטי התנאי בצורה הנכונה.
46	חלק מתקנות התעבורה לאופניים
47	על אסטרולוגיה ועל מדע
47	20. מילות יחס
47	כתבו את מילת היחס הנכונה.
49	21. סיכום כל התחביר
49	סמנו את התשובה הנכונה.

57 חלק ב': תרגילי דקדוק משולב

59	החסיד
61	האם התגלה אחיו התאום של כדור הארץ?
63	בעד השועלים
64	האנושות גדלה, אך המגוון הלשוני מצטמצם
65	על כלבים וגנטיקה
67	מצלמה בכף הרגל
68	היורש
69	המסכה
70	השבת רכוש
71	תינוקות ומתמטיקה
72	שפות זרות? לא, תודה!
73	סרטים ללא עישון
74	בית המשפט החליט שהילד יחוסן
76	גירוש לזמן מוגבל
77	אגדה אורבנית
78	סיפורו של הג'יפ
79	רובוט מספר בדיחות, אבל האם הוא מבין אותן?
81	לא רק אנה פרנק
82	העיר הלבנה
84	למען הנזקקים
85	עונת הביקיני
86	שוב בכותרות
88	איך זה נשמע לכם?
89	עוד חיידק עמיד לאנטיביוטיקה

90	המחשבים פוגעים בסודיות הרפואית
92	מסעדת "לילית"
93	מעיראק לישראל
94	צרכנות תרבותית
95	אזרחי בהוטן משלמים על חטאי המערב
97	החלוצים מהרדוף
98	מכורים לשמש
100	שביל חוצה ישראל
101	מומיות כבר לא נמצא שם
102	מקום קבורתו של הורדוס הגדול
105	"פולה" במקום "ברבי"
106	האושר והטלוויזיה

109 חלק ג': תרגילי קלוז

111	האם אתם סובלים מחרדה?
112	ליזירים יקירו את כדור הארץ
113	נחירות ודיכאון
114	דרכים קטלניות
115	בררנות באוכל
116	מי חכם יותר?
117	השמנת יתר מסוכנת גם לכלבים וחתולים
118	חסידות גור נלחמת באינטרנט
119	שיעורי אושר
119	לחיות בלי שקיות
120	אסיפת דיירים בגן הירק
121	סופו של חלום
122	כמעט כמו אנשים, לעיתים יותר חכמים
123	סוף עידן הפרטיות
124	מישהו מסתכל עליך
125	גלישה ממכרת
126	הנוער של היום שווה מיליונים
127	האם התחממות העולם תביא לעוד מבוץ?
128	גינות זמניות
129	נשימה קצרה
130	לא רק בגלל העישון
131	יומניה של אמה דרווין
132	היידיש יורדת לרחוב
133	גם חיות נהנות מאומנות
134	בר-מצווה וירטואלי

135 חלק ד': פתרונות

149 נספחים

150	נספח 1: מילות הקישור בעברית
156	נספח 2: טבלאות נטיית הפועל
163	נספח 3: מילות יחס מוצרכות (רשימה חלקית)

הקדמה

ספר תרגול זה מיועד לתלמידים מתקדמים הלומדים ברמה ו' לקראת בחינת הפטור בעברית, לפי תוכנית הלימודים של היחידה להוראת עברית באוניברסיטה העברית בירושלים.

בחלק א' ניתן למצוא תרגילים שונים לפי נושאים: הן בפועל לפי גזרות, והן תרגילי תחביר לפי נושאים.

בחלק ב' ניתן למצוא תרגילים המשלבים תכני תחביר ופועל. מטרת תרגילים אלה הינה תרגול משולב של כל התכנים שנלמדו במהלך הרמות השונות (א' עד ה') בתוספת נושאים לשוניים ואוצר מילים הנלמד ברמה ו'.

עם זאת מניסיונו ברמה זו, כדאי יותר לסטודנטים לתרגל באופן משולב את כל הנושאים במקום להתמקד שוב בכל אחד מהנושאים הלשוניים שנלמדו כבר ברמות הקודמות. אנחנו מציעים לעבוד הן באופן משולב על תרגילים מעורבים והן על פי נושאים דקדוקיים. הנושאים הדקדוקיים יכולים לעלות בכיתה לצורך הבהרת נושא או חיזוק עפ"י בחירת המורה.

חלק ג' הינו אוסף של תרגילי קלוז. באמצעות תרגילים אלה ניתן לחזור ולשלב את כל הידע, האקטיבי והפסיבי של התלמיד, הן של אוצר מילים והן של תכנים דקדוקיים, וכן להשתמש בכל המיומנויות הלשוניות שנרכשו עד כה.

בסוף הספר מובאים כל פתרונות התרגילים. בפתרונות לתרגילי הקלוז ייתכנו גם תשובות נוספות.

אנחנו מודים לאורי הראל על עזרתו הרבה בהבאת הספר לדפוס ולנועה וינברג על העריכה וההעמדה.

אסתר סימונס, פביו רדק

תשפ"ב

לפני המפגש ההרסני עם פועלי המאה ה-21 זרמו המים באקוודוקט "וירג'ין" כמעט ללא הפסקה מאז שנת 19 לפני הספירה. עיריית רומא מקווה שהמזרקות (11) _____ (להתעורר) לחיים לאחר התיקון, ו(12) _____ (לשוב) להיות מוקד משיכה לתיירים מכל העולם.
(עפ"י "הארץ")

תרגיל ג': השלימו את הצורה הנכונה.

אדמה מתנוודדת

מחלת היבשה, שחווים אנשים לאחר הפלגה בים גורמת להם להרגיש שהכול מתנדנד ו(1) _____ (להתנוודד), גם לאחר ש(2) _____ (לשוב) ועלו על החוף. אצל כמה מהם זה יכול להימשך שנים. עכשיו החוקרים מנסים להתמודד עם הבעיה.
ב-1998 כאשר מרילין ג'וסלין בת 71, סיימה (3) _____ (לשוט) של שבוע בים, היא ציפתה לכך ש(4) _____ (לחוש) ברע במשך זמן קצר לאחר (5) _____ (לשוב, שם פעולה, שלה) לקרקע מוצקה, וכך אכן קרה. "הרגשתי שהכול מתנדנד ו(6) _____ (להתנוודד), אבל חשבתי שזו (7) _____ (להגיב) רגילה", סיפרה. אולם כאשר ה(8) _____ (לחוש) לא חלפה במשך שבועות וחודשים היא (9) _____ (להבין) שמהו אינו כשורה.
מאז נטלה מגוון תרופות, וניסתה טיפולים שונים. "באחד הטיפולים הסתובבתי מסביב לכיסא מהר ככל האפשר, ואז התיישבתי, ומיד (10) _____ (להתרומם) מהכיסא, אבל במקום ש(11) _____ (לחוש, עתיד) טוב יותר, רק הרגשתי יותר גרוע", היא אומרת.
"מחלת היבשה" או "מחלת ים הפוכה" מוכרת לרבים שהשתתפו במסעות (12) _____ (לשוט) ארוכים. מרגע שהגוף מתרגל לתנועה הבלתי פוסקת, ה(13) _____ (לשוב) לקרקע יציבה קשה ודורשת זמן, יש כאלה כמו במקרה של ג'וסלין שמערכת שיווי המשקל אינה מצליחה להתאים עצמה חזרה ליבשה. הסימפטומים, כמו סחרחורת ובחילה, יכולים להימשך זמן רב לאחר המסע בים, ש(14) _____ (לעורר) אותן. באופן מוזר אותם אנשים ה(15) _____ (לחוש) ברע על היבשה, מרגישים טוב יותר כשהם נכנסים לסביבה (16) _____ (לנוע, הווה) כמו: ספינה, מכונית או מטוס. עם זאת מרגיעים הנוירולוגים ואומרים כי אומנם הרפואה טרם (17) _____ (להבין) בדיוק את פעולת המוח הגורמת לתופעה, אולם ברור, לפי מחקרים שנעשו, כי רוב האנשים לעולם לא יסבלו מתופעה כזאת. מה שמעודד עוד יותר הוא העובדה כי גם אלה שחלו במחלה מסוגלים בעזרת טיפול תרופתי לפתור את הבעיה, לפחות באופן חלקי.

(עפ"י "הארץ")

6. גזרת הכפולים**תרגיל א': סמנו את התשובה הנכונה.**

1. אם **נפר/יופר/הפרה/הפרת** ההסכם בינינו, אתם תצטרכו לפצות אותנו.
2. איך **מגן/מגנה/הגנה/נגן** על החופים בארץ מהזיהום והפסולת?
3. העבירו את החולים לחדר **בידוד/בדידות/התבודד/נבודד**.
4. הדיון **סביב/נסב/הוסבו/הסב** אודות הרגלי הנהיגה של נהגים צעירים.
5. **תמס/נמס/המסה/מומס** את הקפה במעט מים רותחים ותוסיף חלב.
6. אני רוצה לעבור קורס **להסב/לסובב/לסיבוב/להסבה** מקצועית.
7. רעש האמבולנס **הפרה/הפר/הפרת/מופר** את השקט ברחוב.
8. בכניסה לעיר **האטה/האט/הואטה/תאטי** התנועה בשל הפקקים בכביש.
9. **חגנו/חגגנו/חוגג/נחוגו** את החג באווירה משפחתית.
10. **כופפת/כיפוף/מכופף/התכופף** את המקל, ולכן הוא נשבר.
11. מצבם של חלק מהמאושפזים **מרע/הרעה/הורעו/הורע** במשך הלילה.
12. ילדיו **סבבו/הוסבו/הסבו/סביב** לו רוב אושר ונחת.
13. שלא **העז/מעז/תעז/העזה** לנסות לתקן את החשמל בעצמך.
14. כדי להקל על לימודיו הוא ויתר על מספר קורסים, ומיד חש **להקל/מקל/מקלה/הקלה** רבה.
15. הנשיא החליט להקל בעונשם, ו **חנן/חנן/נחן/מחונן** את האסירים.
16. השיחות **יחלו/החלו/החלה/יחל** בשבוע הקרוב.
17. קרם ההגנה נגד השמש לא באמת **מגנה/הגנה/תגן/יגן** עליך לאחר מספר שעות.
18. ציטטנו במדויק ולא **נעז/העז/מעז/העזנו** לשנות דבר.
19. בקיץ נעים לשבת במקום **הצלה/מוצל/הוצל/הצל**.
20. **אוששת/מתאושש/התאוששת/התאוששות** כבר מהעייפות של הטיסה?
21. החצאית הוקטנה ו **הצרה/הוצרה/תצר/מצר**, ועכשיו היא הולמת אותה.
22. בואו נשב במקומות **מגנות/מוגנות/הגנה/מוגנים** מפני הגשם.
23. אני מקווה שאתה לא חושש מהנסיעה, ולא **זקק/נוקק/הזדקק/זקוקה** לעזרה.

מצלמה זו מקורה בשירות הביון (מודיעין) האמריקני. באוסף יש גם מצלמות ש(25) _____
 (לשמש) בעבר את הצבא הגרמני, את המשטרה הרוסית וגם אזרחים בריטים בני המעמד הבינוני.
 (עפ"י הארץ)

תרגיל ז'

כתבו את הפועל בצורה הנכונה (פועל או שם הפעולה) או בחרו את ההשלמה הנכונה.

ה י ו ר ש

רפי בוטבול בן 37 מאור יהודה (1) _____ (להיעצר) אתמול בחשד שהצליח לרמות ארבעה
 בנקים שונים ולהוציא מהם יותר ממיליון שקלים. זאת (2) _____ (אחר/לאחר ש/כעבור)
 שכנע את נציגי הבנקים, כי הוא עומד לקבל ירושה גדולה, ו(3) _____ (עקב/בשל כך/מפאת)
 הם (4) _____ (להעניק) לו אשראי גבוה. מעצרו (5) _____ (להאריך, סביל) בשבוע
 בבית משפט השלום ברמלה.
 לפני כשמונה חודשים (6) _____ (להחל) החקירה במשטרה (7) _____ (משום
 כך/שכן/בעקבות) תלונה, שהתקבלה מבנק אוצר החייל בראשון לציון. הבנק התלונן כי מישהו
 (8) _____ (להוציא) במרמה כ-200 אלף שקל. התברר כי רפי בוטבול החשוד במעשה, נהג
 ליצור קשר עם מנהל מחלקת העסקים בבנק. הוא (9) _____ (להציג) את עצמו כבעל רשת
 מינימרקטים בתל אביב, ובנוסף סיפר כי הוא עומד לזכות בירושה גדולה של כחמישה מיליון יורו.
 (10) _____ (לשם/במטרה/למען) לשכנע את נציגי הבנק הוא נהג להזמין לסיור באחד
 מהמינימרקטים שלו, כשהבעלים האמיתיים עזרו לו ו(11) _____ (לשתף) עימו פעולה.
 במשטרה סיפרו, כי לפגישות נהג בוטבול (12) _____ (להגיע) ברכב מפואר עם נהג צמוד.
 כשהיה בא לבנק לפתוח את החשבון, סיפר כי הוא נמצא ב(13) _____ (לסכסך) עם אשתו
 ו(14) _____ (לפיכך/מכיוון ש/בשל) הוא מבקש שהחשבון (15) _____ (להיפתח) על
 שם של קרוב משפחה. אחר כך התברר לבנקים, כי קרוב המשפחה כלל לא היה קשור לעניין.
 (16) _____ (אחרי ש/לאחר/לפני כן) פתיחת החשבון נהג החשוד לבצע משיכת כסף גדולה
 ולהיעלם. במשטרה (17) _____ (להפתיע, סביל) לגלות כי האיש פעל בלא פחות מארבעה
 סניפי בנקים. החשוד (18) _____ (להיעצר) השבוע לאחר שקבע (19) _____ (לפגוש)
 בבית קפה עם נציג בנק חדש, שבו ביקש לפתוח חשבון. אלא שהפעם הפגישה (20) _____
 (להתקיים) כשלידו בבית הקפה יושבים בלשי המשטרה. כשהבלשים (21) _____ (לקפוץ) על

- החשוד, הם (22) _____ (לזכות) במחיאות כפיים מצד הסועדים בבית הקפה, שחשבו כי
 (23) _____ (לדבר, סביל, הווה) בצילומים לסרט קולנוע.
 (עפ"י "הארץ")

תרגיל ח'

כתבו את הפועל בצורה הנכונה (פועל או שם הפעולה) או בחרו את ההשלמה הנכונה.

המסכה

- במשך תקופות ממושכות בתולדות האדם, היו המסכות מעשה האומנות החשוב ביותר. (1) _____ (לייצר) מסיכות היה המקור לחלק גדול ומפואר באומנות ה(2) _____ (לקרוא, בינוני פעול) בפינו "פרימיטיבית". לפעמים כיסו המסכות רק חלק מן הפנים ו(3) _____ (תוך כדי/לעיתים/לטווח) את כל הפנים. המסכות (4) _____ (לייצג, עבר) דמויות מפחידות, משעשעות, גרוטסקיות מוכרות וגם דמיוניות.
- (5) _____ (בניגוד ל/למרות/ואילו) מקומה של המסכה באומנות המודרנית, השימוש במסכה בפולחן (6) _____ (לייצג, הווה) תפיסות עולם שבהן הטבעי והעל-טבעי, הסמלי והקונקרטי, הם שתי פנים של אותו עולם.
- גם בעולם החברתי היה למסכה תפקיד מרכזי. נשף המסכות האירופי היה המקום שבו יכול היה האדם לפשוט את זהותו הפרטית, המינית, המעמדית והחברתית, וללבוש זהות כאוות נפשו.
- (7) _____ (להתיר) שנתנה המסכה להתנהגויות אלה (8) _____ (להרגיש, סביל, הווה) היטב במאות רומנים, אופרות ושירים, בהם הקסם המשחרר של המסכה בא לידי (9) _____ (לבטא).
- (10) _____ (להינתן) להבחין בשני סוגים של מסיכות: מסכה יכולה להיות בעלת הבעה או (11) _____ (חוסר/חסר/חסרת/בלתי) הבעה, כלומר ניטרלית. רבים מהיוצרים העוסקים במסכות (12) _____ (להעיד, הווה) כי דווקא (13) _____ (חסר/חוסר/בלי/חסרת) הבעה של המסכה מעניק לה כוח מיוחד. המסכות בעלות הבעה אינן (14) _____ (יכלו/יכולים/יכולות/יכולו) להביע הרבה יותר מרגש אחד: כעס, צחוק, קנאה או כאב.
- (15) _____ (בניגוד לכך/למרות זאת/משום כך) המסכה הניטרלית מסוגלת להביע כל רגש, כל זהות, כל דמות, כל מין, כל מעמד.